

John Sculley je u travnju 1993. umoran napustio Apple nakon samo jednog negativnog tromjesečja. Bio je to dobar izgovor da od svega digne ruke.

Softverski dio projekta s IBM-om i Motorolom je propao. Loše je stajao i Newton. Sculley je Appleovu tranziciju na procesor PowerPC izveo besprijekorno, a ona je među korisnicima prošla posve glatko. Sam je Sculley kasnije priznao da je ta strateška odluka bila pogrešna, jer se već tada Apple trebao odlučiti za Intelove procesore. Ipak, u ranom opsežnom intervjuu Playboyu 1987. godine Sculley se pokazao se kao veliki i precizni vizionar. Govorio je o ulozi tada egzotičnih budućih tehnologija kao što su CD i budući DVD. Apple je već 1988. imao vanjski AppleCD SC pogon koji je dilerima i serviserima služio da čitaju internu distribuciju softvera! Danas je to teško prispodobiti, ali je softver na CD-u najprije krenuo za Apple II, a tek potom za Mac. Tako je ono što se čitateljima Playboya činilo kao daleka budućnost zapravo imalo ozbiljno uporište u stvarnosti.

Sculley je u tom intervjuu, naravno, govorio i o prijenosnim višenamjenskim uređajima koji će se odzivati na vlasnikov govor. A Siri je, kao sistemski dodatak za upravljanje uređajem ljudskim glasom uvedena na iPhone 4s tek 2011. godine!

ZVALI SU GA »DIESEL«

Sculleya je na tek nešto više od godine dana od lipnja 1993. godine naslijedio Michael Spindler, rodom Nijemac, koji je bio izvrstan potpredsjednik uprave kao organizator proizvodnje. Pokazalo se da je na njenom čelu bio čovjek bez ikakve strateške vizije. Macintoshi su bujali nuđeni u raznim verzijama i modelima, a kupci su bili zbunjeni. Kaos su dopunjavali Power Computing, Umax i Motorola, koji su dobili ograničene licencije da proizvode računala koja rade pod MacOS-om. Namjera je bila da se ponudi veći izbor, posebno masovnom proizvodnjom jeftinijih mac kompatibilnih računala, što si Apple nije mogao dopustiti. Razlog: da se ponovi priča s klonovima IBM-ova PC-a te da se platforma raširi.

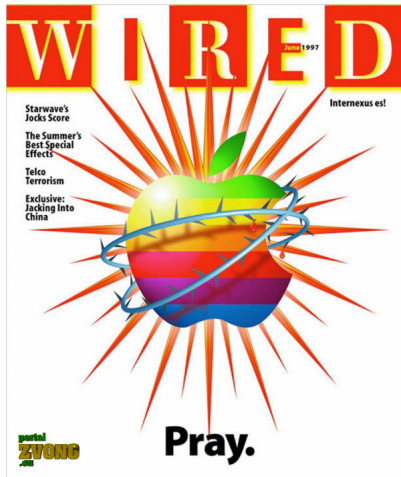

Dogodilo se obratno. Svi su se proizvođači klonova natjecali da proizvedu računala nekoliko postotaka brža od Appleovih top-modela, a uz nešto nižu cijenu. Appleu su nagrizali osnovni segment kupaca među kojemu je bio kod kuće: kreativne profesionalce. Zalihe su se prepunile, a tvrtki je uz lošu organizaciju distribucije i servisa, prijetilo financijsko urušavanje. i na sve, nevjerojatno je, ali istinito, poluprijenosna inačica staroga računala Apple IIc proizvodila se čak do listopada 1990. godine!

Michael Spindler, kojega su zbog mnogo asocijacija interno zvali po nadimku »Diesel«, imao je ugodni zadatak da predstavi u Sculleyevo vrijeme praktično dovršenu i vrlo glatko izvedenu tranziciju Macintosha na procesor PowerPC.

Glavni je Appleov problem za vrijeme Spindlera bila neizvjesnost i goruća potreba da Apple još jednom nanovo i temeljito izumi sam sebe. Pokazao se spretnim kao slon u staklani. Nakon što je Spindler u očaju počeo kontaktirati s IBM-om, Sun Microsystemsom i Philipsom o prodaji Applea – otpušten je početkom veljače 1996. godine.

U međuvremenu su se Applea, razabirući se da se tvrtka sunovraćuje, na naslovnim stranicama odricali čak i oni časopisi koji su ga najviše podržavali.

ČOVJEK KOJI OKO SEBE VITLA MAČEM

Njegov nasljednik Gil Amelio u odboru direktora već je sjedio od 1994. godine. Doveden je kao klasični, odlučni menadžer sa čela National Semiconductora. Doktorat iz fizike uz menadžersku karijeru u Bellovim laboratorijima, Fairchild Semiconductors i Rockwell Internationalu, pomogao mu je da točno razumije što se događa. Pratili su ga glasnine da, takorekuć, oko sebe nesmiljeno vitla mačem i reže gdje god se to dalo. I da je tako mnogo puta spasio biznis.

Kad je dobio i mandat da nešto napravi, morao je to činiti brzo i jakim potezima. »Apple je kao brod s rupetinom na dnu u koju nahrupljuje voda, a moj je posao da brod usmjerim u pravom smjeru«, izjavio je.

Nakon što je Spindler otpušten ostao je i nedovršen posao gradnje novog operativnog sistema.

Microsoft je već bio obavio shopping: kupio je grupu programera iz Digital Equipmenta i već je pokusno, namijenjenu višoj razinu korisnika, u srpnju 1993. izdao moderniji WindowsNT, temelj budućih sistema.

Računala temeljena na prastarim sustavima, čija je jezgra bila stara deset i više godina, nisu se mogli nositi s potrebama koje su poput gljiva poslije kiše nicala svakoga dana. Osnovno je bilo što nisu mogla usporedno izvoditi više usporednih procesa, a da u nekim slučajevima jedan drugoga ne »sruše«. Neki oblik multitaskinga imao je Appleov klasični i za prosječne korisnike prilično jednostavan, razumljiv sustav. Stručnjaci su ga nazivali *kooperativnim multitaskingom*. Zbog sve veće sklonosti da pod opterećenjem postane nestabilan, da jedan program nenajavljeno sruši drugi, ili posve blokira rad stroja, cinici su ga zvali *nekooperativnim multitaskingom*.

Amelio je brzo shvatio da ono što se godinama u Appleu pod kodnim imenom Copland dugo i šepRTLjavo razvijalo, kao »budući, fantastični, revolucionarni sistem«, nikad neće biti završeno. Naručio je izradu novoga sistema temeljenoga na okruženjima koji su se među dijalektima profesionalnoga Unixa prilično standardizirali. I tu je zapelo na programiranju i kompatibilnošću sa starim aplikacijama. Uspio je čak pregovarati s bivšim izgnanikom iz Applea Jean-Louisom Gasséeom, koji je već razvio obećavajući sistem BeOS koji se mogao prilagoditi svakom hardveru. Nisu se dogovorili. Gassée je tražio 275 milijuna dolara, Amelio je nudio 200.

Napokon, pohrlio je drugom izopćeniku Steveu Jobsu, koji je u međuvremenu vodio dvostruku karijeru. Kupio je izbačene animatore iz studija Georgea Lucasa i osnovao Pixar. Ostalo je Oscarima popločena povijest i budućnost koja i dalje traje. Disney je kupio Pixar za 7,4 milijardi dolara, što u kešu, što u dionicama, ali je Pixar zapravo svojim ljudima posve preuzeo Disneyevu animaciju.

STEVE JOBS IZVODI ŠOK ZA ŠOKOM

Steve Jobs je osnovao tvrtku NeXT koja je napravila prekrasno računalo, prvo koje je standardno imalo ugrađen CD pogon i brzu mrežnu povezivost, ethernet. Za neupućene, to je i danas onaj priključak kojim se računalo spaja na internet. Upravo na NeXTu je u europskom institut za nuklearna istraživanja CERN-u kod Ženeve Tim Berners Lee izumio danas glavni internetski servis WWW.

Istovremeno s NeXT-om, Jobs se zabavio s Johnom Lasseterom i ostalim izopćenicima uz animacijskih studija Lucas Light and Magic i osnovali i Pixar, koji je poslije kao »kupovina« zapravo preuzeo Disneyevu animaciju, a Jobsa stavio u Disneyev upravni odbor. Ali, vratimo se NeXT-u.

{clgallery}images/stories/zvonimo_za_vas/Sci-tech/2014/Kolovoz/Feljton/7/G1/{end-clgallery}

Glavna ljepota bila je NeXTov operativni sistem NeXT Step. Jobs nikad nije funkcionirao bez svojeg kongenijalnog nemezisa, a to je u NeXTu bio sistemski programer armenskog podrijetla Avadis Avie Tevanian. Prekrasan stroj s prekrasnim operativnim sistemom došli su na tržište prekasno i s prevelikom cijenom da bi to zanimalo bilo koga osim geekova i grafičke industrije. A to nije bilo dosta. Poslije dvije generacije hardvera, NeXT se sveo na proizvođača OS-a koji se mogao instalirati i na puno jeftiniji intelov PC.

Amelio je početkom veljače 1997. kupio cijeli NeXT zajedno s Jobsom i Tevanianom za 429 milijuna dolara. Pokazalo se da je dobio puno više za uloženi dolar nego da je od Gasséea kupio samo sistem. Tevanianova unaprijeđena inačica Unixa, točnije FreeBSD-a, i danas pokreće MacOS, ali kuca i u srcu iPada i iPhonea.

Međutim, to nije bio hepiend, nego tek zametak početka nove budućnosti. posebno ne za Amelia. Već se 4. srpnja 1997. dogodilo da je, poslije iskazanog novog gubitka u Appleu od 708 milijuna dolara (a dio sume bila je i kupovina NeXT-a), a dionice su pale na povijesno nisku razinu. I tu je svoje prste imao Jobs jer je odjednom u lipnju prodao 1,5 milijun svojih preostalih dionica Applea. Jobs je nagovorio upravni odbor da otpusti dotadašnjeg šefa. Gil Amelio dobio otkaz zajedno sa zlatnim padobranom, otpremninom od 3,5 milijuna dolara.

Steve Jobs je dobio posao v. d. direktora (interim CEO) 16. rujna 1997. za plaću od jednog dolara godišnje. A ostalo – kako odluči upravni odbor.

Te je godine prvi put nastupio u Bostonu na prvoj izložbi Macworld Expo na kojoj je vickasto objavio da je po statusu iCEO (interim CEO). Pokazalo se, taj je nastup bio i povijesni koliko šokantan. Ni prvi ni posljednji put. Ali to je posebna priča i tek početak akrobatskih obrata u Appleu. Takvih, koji će krivudavim putem dovesti do toga da Apple, tvrka pred bankrotom, postane najvrednija kompanija na svijetu, vrednija i od Exxon Mobilea i Standard Oila. Appleov iCEO potom će proizvesti gomilu uspješnih proizvoda s predmetkom od malog slova »i«.

Čim je dobio odriježene ruke da odlučuje Jobs je otpustio Amelia, ukinuo Newton (čini se, s velikim guštom) i uskratio prodaju klonova, računala pod MascOS-om koje su prodavali Power Computing, Umax i Motorola. No, to nije bio kraj iznenađenjima. Ključno mjesto događaja je Macworld expo u Bostonu 1997. godine.

(U sljedećem nastavku: » [Trojanski konj glazb](#) e«, prethodni dio možete pročitati [ovdje](#) .)